Kolm Eesti idufirmat astuvad Euroopa suurel innovatsioonikonkursil lavale

1 aasta tagasi - 29.10.2025 Autor: AM

Kui Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) 25. novembril Budapestis pidulikult punase vaiba lahti rullib, on tulejoonel lausa kolm Eesti esindajat, kes pürgivad mainekatele EIT-i innovatsiooniauhindadele.

Tegemist on meditsiinis, hariduses ja rohetehnoloogia revolutsiooni lubavate *startup´*idega. Üks püüab lahti muukida rinnavähi geneetilist koodi, teine ehitab taskukohaseid robot-sõpru tudengitele ja kolmas keerab meie suurima saasteallika otse õhust väärtuslikuks tooraineks.

Tulevikutehnoloogia Eesti moodi

EIT innovatsiooniauhinnad 2025 on seekord suurejoonelisemad kui kunagi varem, tuues esmakordselt ühe katuse alla kolm tippsündmust: EIT Awards Gala, varajase faasi idufirmade võistluse EIT Jumpstarter Grand Finale ning Ukraina naisettevõtjaid tunnustava EIT Red Kalyna.

Aga kes on need kolm Eesti tegijat, kes Euroopa tippu pürgivad?

1. BRIGHT Project: geneetiline valvekoer vähi vastu

Kategooria: EIT innovatsioonimeeskonna auhind

Esimene nominent on BRIGHT Project, mida veab eest EIT Tervise (EIT Health) programmidest tuule tiibadesse saanud Eesti ettevõte Antegenes. Nende missioon on avastada rinnavähki juba enne, kui see areneda jõuab.

Nad ei otsi vähiriski tuvastamiseks ühte "vigast" geeni. See on pigem kui ülitäpne geneetiline ilmaennustus. BRIGHT kasutab polügeense riskiskoori testimist – see on justkui tuhandete väikeste geneetiliste vihjete ja biomarkerite kokku liitmine, et näha, kas silmapiiril koguneb ohu märke.

Kombineerides seda muude geneetiliste andmetega, suudavad nad tuvastada naised, kellel on kõrgem rinnavähi risk juba ammu enne, kui haigus endast kliiniliselt märku annab. See on personaalmeditsiini tippklass, mis võimaldab

arstidel sekkuda varem ja targemalt, vähendades seeläbi liiga hiliseid diagnoose ja päästes elusid.

2. Farnaz Baksh: 3D-prinditud robot-õpikaaslane

Kategooria: EIT muutuste looja auhind

Teine nominent, Farnaz Baksh, kõnetab ilmselt igaüht, kes kunagi ülikooli eksamisessi ajal on tundnud end üksiku ja ülekoormatuna. Tema loominguks on Robot-õpikaaslane (RSC).

See pole aga mingi külm ja kalk tööstusrobot. Tegemist on avatud lähtekoodiga lauaarvuti-suuruse sotsiaalse robotiga, mis on loodud spetsiaalselt ülikoolitudengite emotsionaalseks ja akadeemiliseks toetamiseks.

See on täielikult 3D-prinditav, ehitatud säästvatest materjalidest ja teadlikult tehtud taskukohasena, nagu IKEA ja Raspberry Pi kohtumine empaatilise psühholoogiga – modulaarne ja kättesaadav lahendus, mis toob tehnoloogilise toe igasse ühiselamutuppa, aidates leevendada stressi ja hoida õppejärge.

Video URL

3. CO2Carbon: "alkeemia", mis muudab saasta kullaks

Kategooria: EIT innovatsioonimeeskonna auhind

Kolmas Eestist pärit nominent on CO2Carbon, mis püüab lahendada üht meie aja suurimat probleemi. Nende missioon kõlab kui moodne alkeemia: muuta meie planeedi suurim vaenlane, süsinikdioksiidi heide, millekski vajalikuks.

CO2Carboni tehnoloogia püüab süsinikdioksiidi kui heite kinni ja väärindab selle grafiidiks, tahmaks ja süsinik-nanotorudeks. Need materjalid on sõna otseses mõttes kaasaegse tehnoloogia universaalne toormaterjal – läheb vaja akude, elektroonika ja paljude teiste kõrgtehnoloogiliste seadmete tootmiseks.

Praegu imporditakse neid materjale sageli riikidest, kus nende tootmine ise tekitab tohutu keskkonnamõju. CO2Carboni lahendus lubab kohalikku, säästvat ja kulutõhusat tootmist, vähendades samal ajal sõltuvust impordist ja puhastades samal ajal atmosfääri.

Kes võidavad?

Need kolm nominenti osalevad EIT-i, mis on Euroopa Liidu suurim innovatsiooni ökosüsteem, 25. novembril Budapestis toimuval tseremoonial, kus selgub, kas meie tegijad ka mõne ihaldusväärse tiitli koju toovad. Konkurents on tihe.

- Tegijad
- Uudised

- Lahendused
- Öko
- Robotid
- Tarkvara
- Tehnoloogiamessid

Pilt

